

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ, НАУКИ ТА МОЛОДІ ВОЛИНСЬКОЇ ОДА
ВОЛИНСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ВІДДІЛ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН

**ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИЙ ФОНД
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ: ОСВІТНІЙ АСПЕКТ**

*Матеріали
обласної науково-практичної конференції*

10 жовтня

Луцьк–2019

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти
(протокол № 5 від 26 грудня 2019 р.)*

Редакційна колегія:

Олешко П.С., кандидат історичних наук, доцент, ректор Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти

Вітюк В.В., кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з науково-методичної роботи Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти

Ільїн Л. В., доктор географічних наук, професор Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Савош В.О., кандидат педагогічних наук, завідувач відділу фізико-математичних дисциплін Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти

Ткачук Н. М., кандидат педагогічних наук, проректор з наукової роботи Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти

Фесюк В.О., доктор географічних наук, професор Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

П 77

Природно-заповідний фонд Волинської області: освітній аспект: матеріали обласної науково-практичної конференції (10 жовтня 2019 р., м. Луцьк) / упоряд.: Н. В. Григор'єва, Мацюк Л.М. – Луцьк: Волинський ІППО, 2019. – 282 с.

До збірника увійшли статті та тези доповідей учасників обласної науково-практичної конференції. Серед авторів – науковці, досвідчені педагоги-практики, методисти. Матеріали збірника мають практичну та науково-методичну значимість і призначені вчителям природничих дисциплін, класним керівникам, керівникам методичних об'єднань, всім, хто цікавиться питаннями вивчення та охорони природно-заповідного фонду Волинської області, яке на сьогодні є одним з важливих напрямів освітнього процесу і складовою екологічної безпеки.

Матеріали відтворено з авторських оригіналів, в авторській редакції

УДК 378.015:502.17

©Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти, 2019
Григор'єва Н.В., Мацюк Л.М. (упорядкування), 2019

ЗМІСТ

Ткачук Надія	Вступ	7–10
Тарасюк Ніна,	Екологічні ризики екосистем пзф Волині в умовах змін клімату....	11–
Полянський Сергій		17
Сухомлін Катерина,	Перспективи створення загальнозоологічного заказника місцевого	17–
Зінченко Марія	значення «кічкарівські ставки» у м. Луцьк Волинської області.....	24
Павловська Тетяна,	Джерела інформації про природно-заповідний фонд Волинської	24–
Рудик Олександр,	області	34
Геналюк Роман		
Ільїн Леонід	Озера Волинської області: ресурси, використання, оптимізація.....	34– 40
Квач Ігор	Ківерцівський національний природний парк «Цуманська пуца» – унікальний природний комплекс Волинського Полісся.....	40– 43
Гладич Валентина	Формування та розвиток ключових компетентностей учнів через вивчення природно-заповідних територій рідного краю.....	43– 46
СЕКЦІЯ 1.	Формування професійної компетентності вчителя щодо впровадження освіти в інтересах збалансованого (сталого) розвитку, екологічної освіти та виховання	47
Григор'єва Наталія	Вивчення природоохоронних об'єктів рідного краю як основа формування природничо-наукової компетентності вчителя та учнів	47– 52
Коцун Лариса,	«Сидоруків парк» як об'єкт краєзнавчого вивчення	52–
Кузьмішина Ірина,		54
Мацюк Лариса		
Коцун Борис,	Співпраця факультету педагогічної освіти і соціальної роботи	55–
Остапчук Валентина	СНУ імені Лесі Українки та Волинського обласного еколого- натуралістичного центру у підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.....	57
Сорочинська Ірина	Орієнтири розвитку екологічної освіти вчителів у співпраці з Ківерцівським національним природним парком «Цуманська пуца»	57– 65
Сахнюк Наталія	Формування професійної компетентності вчителя щодо впровадження освіти в інтересах збалансованого розвитку, екологічної освіти та виховання	65– 70
Сушик Леся,	Використання власних польових досліджень учителя у	70–
Пушкар Надія	формуванні природничої компетентності учнів.....	78
Цибульська Ірина	Еколого-освітня діяльність центру позашкільної освіти у співпраці з навчальними закладами освіти в межах КНПП «Цуманська пуца»	79– 85
СЕКЦІЯ 2.	Природно-заповідний фонд рідного краю як середовище формування та розвитку природничо-наукової компетентності учнів і екологічного виховання	86
Динька Ольга	Природно-заповідний фонд рідного краю як середовище формування та розвитку природничо-наукової компетентності учня	86– 88

Лепка Ольга	Особливості використання об'єктів природно-заповідного фонду Волинської області на уроках географії	88– 91
Барський Юрій, Бенедюк Валентина	Інноваційні підходи до процесу екологічного виховання учнів	91– 93
Голуб Геннадій, Погребський Тарас, Кошулинська Тетяна, Федчик Аліна, Юрковська Юлія Малаховська Ольга	Екологічна освіта та виховання в Новій українській школі.....	94– 97
Поліщук Наталія	Краєзнавчий підхід у викладанні географії.....	97– 102
Водько Оксана	Екологічна стежка як засіб формування ключової компетентності «Екологічна грамотність і здорове життя»	102– 106
Кащенко Мирослава	Особливості формування та розвитку природничо-наукової компетентності здобувачів освіти у напрямку екологічного виховання під час вивчення біології у 9-11 класах	106– 112
Савчук Людмила	Краєзнавчий аспект у викладанні хімії	112– 115
Буцук Сергій, Вовк Олександр	«Як вивчати річки?» розбираємо на прикладі річок Національного природного парку «Прип'ять-Стохід».....	115– 119
Чабанчук Валентина	Екологічні проблеми незаконного видобутку бурштину в Любешівському районі Волинської області.....	120– 123
	Формування екологічної освіченості учнів у середовищі природо-заповідного фонду рідного краю.....	123– 125
СЕКЦІЯ 3.	Наукові та навчальні дослідження в межах природно-заповідних територій. Рекреаційний потенціал природоохоронних об'єктів Волинської області	126
Мацок Лариса	Природоохоронний фонд Волині як інтеграційна площина змісту екологічної освіти.....	126– 131
Гребенюк Тетяна	Рекреаційні ресурси Волині: соціальний та економічний аспект.....	131– 141
Пугач Сергій	Використання нових методів дослідження територій ПЗФ (на прикладі Шацького НПП).....	141– 145
Саковець Олександр	Природно-заповідний фонд як чинник розвитку екологічного туризму в Рожищенському районі Волинської області.....	146– 148
Савченко Світлана	Природоохоронні території Скулинського лісництва: охорона та збереження рідкісних рослин урочища Нечимне.....	148– 153
Зінчук Галина	Сучасний стан ценопопуляції любки дволистої (Platanthera bifolia(L.)Rich.) у Горохівському районі Волинської області.....	153– 155
Хомич Алла	Розробка маршрутів та узагальнення результатів історико-географічної експедиції «Шляхами Волині»	155– 160
Смаль Наталія	Відновлення популяції орхідних на території КНПП «Цуманська	160–

	пуща».....	171
Яценюк Алла	Дослідження місцевих водних джерел – як елемент формування практичних навичок школярів.....	172– 178
Мізіук Микола	Стан та перспективи розвитку природно-заповідного фонду Маневиччини.....	179– 181
Мотрунчик Лариса	Дослідження на екологічній стежці.....	181– 184
Семенюк Лілія	Природно-заповідний фонд Троянівського лісництва.....	184– 191
Матвійчук Людмила, Гребенюк Тетяна	Роль природно-заповідних територій Волинської області у розвитку туристичної галузі	192– 194
Негробчук Ірина, Забокрицька Мирослава	Природно-заповідні території та об'єкти в межах басейну річки Цир у Волинській області.....	194– 197
Ільїна Ольга	Болота Волинської області та їх роль у збереженні ландшафтного та біотичного різноманіття.....	197– 203
Карпюк Зоя, Фесюк Василь, Антипюк Олена	Картографічна складова підвищення поінформованості про стан природно-заповідного фонду Волинської області.....	203– 208
Мельнійчук Михайло, Безсмертнюк Тарас, Ахмедов Богдан	Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва «Байрак» як об'єкт рекреаційного використання.....	208– 213
Нечипорук Максим	Передумови та чинники розвитку екотуризму у Ківерцівському національному природному парку «Цуманська пуща.....	214– 221
Міщенко Олена	Культові об'єкти Шацького національного природного парку, як складова розвитку туризму та рекреації	221– 223
Мельнійчук Михайло, Мазур Іван, Горбач Вікторія, Коваль Дмитро	Використання об'єктів природно-заповідного фонду Турійського району в рекреації.....	223– 232
Марченко Євгенія, Мочებрода Олена, Созонюк Людмила	Дослідження оцінки стану витоку річки Турія – пам'ятки природи місцевого значення.....	232– 240
Сорочук Ірина	Використання місцевого матеріалу природоохоронного змісту в екологічному вихованні учнів.....	240– 245
Сорочук Ірина	Ентомологічне та ландшафтне різноманіття ставка в урочищі «Загали»	245– 251
Тищук Іван, Гребенюк Юрій	Дослідницька і пошукова робота під час туристичних походів та експедицій	251– 259
Уманська Наталія,	Екологічна стежка як форма здійснення екологічного туризму в	259–

	межа кнпп «Цуманська пуща»	265
Чир Надія,	Рекреаційний потенціал природоохоронних територій басейну	265–
Качаровський Роман,	річки Вижівка.....	268
Єрко Ірина,		
Чижевська Лариса		
Юрчук Ольга	Шацьке поозер'я: пізнаємо, збережемо, примножимо.....	268– 273

2. Ільїна О. В., Кукурудза С. І. Болотні геокомплекси Волині : монографія. Львів : Видавн. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2009. 242 с.

3. Мігас Р. В., Якубишена С. Г., Петрук В. Й. та ін. Болотний фонд Волинської області. Луцьк: Ініціал, 2003. 24 с.

Зоя КАРПЮК,

*кандидат географічних наук, старший викладач кафедри фізичної географії
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;*

Василь ФЕСЮК,

*доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри фізичної географії географічного
факультету Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки;*

Олена АНТИПЮК,

*інженер І категорії навчальної лабораторії краєзнавчих атласів
кафедри фізичної географії географічного факультету Східноєвропейського
національного університету імені Лесі Українки*

КАРТОГРАФІЧНА СКЛАДОВА ПІДВИЩЕННЯ ПОІНФОРМОВАНOSTІ ПРО СТАН ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Залежно від того, у якій мірі вирішуються завдання охорони довкілля, значною мірою залежить якість економічного і соціального життя області. Для вирішення комплексу природоохоронних проблем доцільно використовувати картографічний метод дослідження. Картографічні проекти сприяють вдосконаленню системи освіти та системи інформування щодо збереження та сталого використання мережі заповідних територій області, природних ресурсів, охорони довкілля.

Територія Волинської області, що розташована на північному заході України і межує з заходу із Республікою Польща, на півночі – з Республікою Білорусь, зі сходу – з Рівненською, на півдні – з Львівською областями, належить до порівняно збережених природних регіонів країни. Але через екологічно невиправдані методи природокористування та різні форми антропогенного впливу екологічний потенціал довкілля знижується. У найменш зміненому вигляді природні комплекси збереглися у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду. На сьогодні заповідання – вилучення в установленому порядку певного простору природи зі сфери звичайної господарської діяльності для досягнення природоохоронних, науково-дослідних,

рекреаційних, соціальних, освітніх та інших цілей – є одним із найдієвіших методів збереження генофонду живої природи, природних екосистем, ландшафтів. Згідно із Законами України «Про охорону навколишнього природного середовища» (№ 1264 – XII від 26.06.1991 р.), «Про природно-заповідний фонд України» (№ 2456 – XII від 16.06.1992 р.) на території природоохоронних об'єктів обмежується або забороняється будь-яка діяльність, що загрожує збереженню природного комплексу. У світі середній відсоток природних територій, що охороняються, на сьогодні складає 10 %, у країнах Європейського Союзу – від 12 до 25 %, в Україні – 6,6 %. Імплементация угоди з Європейським Союзом потребує вже в найближчі роки доведення показників заповідності в державі до 10 %.

Станом на 01.01.2018 р. за даними Управління екології та природних ресурсів Волинської обласної державної адміністрації в області під охороною держави перебуває 388 територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальною площею 235 088,18 га, із них 27 загальнодержавного значення (132 636,84 га), у т. ч. Черемський природний заповідник (2975,70 га); три національні природні парки – Шацький (48 977,0 га), «Прип'ять–Стохід» (39 315,5 га) та Ківерцівський «Цуманська пуца» (33 475,34 га), 15 заказників (7731,8 га), чотири пам'ятки природи (122,9 га), ботанічний сад «Волинь» (10,0 га), три парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва (28,6 га) і 361 об'єкт місцевого значення загальною площею 102 451,34 га, з яких: 206 заказників (86 841,0 га), 120 пам'яток природи (465,49 га), 27 заповідних урочищ (15 064,02 га), вісім парків-пам'яток садово-паркового мистецтва (80,83 га). Відсоток заповідності становить 10,92 [3]. В області під охороною держави перебувають території із переліку «Рамсарської конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовище існування водоплавних птахів»: «Шацькі озера» (1995 р. – 13 039 га; 2002 р. – розширена до 32 850 га), «Заплава річки Прип'ять» (12 000 га), «Заплава річки Стохід» (10 000 га) (Постанова Кабінету Міністрів України № 935 від 23.11.1995 р.), еумезотрофний Черемський болотний комплекс, що має абсолютний заповідний режим (розпорядженням Кабінету Міністрів України № 818-р від 24.10.2012 р.). Станом на грудень 2017 р. 13 територій в області включено до складу Емеральд (Смарагдової мережі) для виконання зобов'язань держави за Бернською конвенцією. Території особливого природоохоронного інтересу (ASCI) Волинської області мають різну площу, кількість видів, що охороняються, типів оселищ. Найбільшими за площею є Шацький (25 %

загальної площі в межах області), Цуманська Пуща (20 %), Стохід–Нобель (19 %), Заплава р. Турія – р. Прип'ять, Турійський, Прибужжя, Західне Побужжя – по 7 %, всі інші 1–2 % [4].

Сучасна природоохоронна мережа на території області почала формуватися із 70 – х років минулого століття. Перші природоохоронні об'єкти, серед яких домінували пам'ятки природи, з'явилися в 1972 р.: «Бук-велетень», «Бук-патріарх», «Дуб звичайний-велетень», «Кедр сибірський», «Смерека», «Соснина», «Сосна і дуб – 1», «Сосна і дуб – 2» та ін. У період від 1977-го до 1980 р. статусу природоохоронних об'єктів загальнодержавного значення набули заказники, у т. ч. ландшафтний «Нечимне», ботанічний «Воротнів»; гідрологічна пам'ятка природи «Озеро Святе»; ботанічний сад «Волинь» та ін. Великі за площею заказники місцевого значення – гідрологічні: «Бірківський», «Прип'ятський-1», «Прип'ятський-2», «Прип'ятський-3», загальнозоологічні: «Старовижівський», «Дубечнівський» та ін. були утворені у 1985 році. Загалом до 1991 р. в області площа природно-заповідного фонду становила 11 355,48 га, рівень заповідності – 0,56 %. З 1991 р. після проголошення незалежності України площа мережі ПЗФ району почала активно розширюватися внаслідок створення заказників – з'явилися лісові: «Мокрецький», «Кошляк Радовичівський», «Нехворощі», загальнозоологічні «Озерянський», «Бужанівська дача», «Смолярівський», «Липине», «Соловичівський», «Осівський», «Туричанський», «Бобли», «Прибужжя», гідрологічні «Залухівський», «Чорногузка», «Річицький» та низка інших. До 2000 р. було утворено 196 об'єктів (114 616,67 га), відсоток заповідності зріс до 6,25. Значно активізувалася робота з обґрунтування доцільності організації нових природоохоронних територій та об'єктів на початку ХХІ ст. у зв'язку з упровадженням Законів України «Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000–2015 роки» (№ 1989 – III від 21.09.2000 р.), «Про екологічну мережу України» (№ 1864–IV від 24.06.2004 р.), «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» (№ 2818 –VI від 21.12.2010 р.). Було ухвалено створення ще 72 територій та об'єктів ПЗФ (109 116,03 га), у т. ч. Черемський природний заповідник у 2001 р., НПП «Прип'ять–Стохід» у 2007 р., КНПП «Цуманська пуща» у 2010 р. та багатьох заказників. Відсоток заповідності зріс на 4,67. Прикордонне розташування області зумовлює формування природоохоронних територій міжнародного рівня. Добре збережені в природному стані екосистеми

Шацького поозер'я стали ядром української частини створеного у 2012 р. Трилатерального біосферного резервату «Західне Полісся», до складу якого ввійшли біосферні резервати: польський «Західне Полісся» (статус надано у 2001 р.), український «Шацький» (2002 р.), білоруський «Прибузьке Полісся» (2004 р.). Усі наявні та запроектовані території та об'єкти ПЗФ разом із водоохоронними зонами, прибережними смугами водних об'єктів, водно-болотними угіддями, полезахисними лісосмугами, землями оздоровчого й рекреаційного призначення та іншими частково антропогенізованими ландшафтами є територіальною основою створення екомереж – сучасних комплексних багатофункціональних систем, орієнтованих на ландшафтно-екологічну оптимізацію регіонів та вдосконалення територіальної організації елементів природно-господарських систем, що забезпечують збереження біорізноманіття, стабілізацію екологічної рівноваги, покращення стану довкілля. Розробка і впровадження екомереж необхідні для об'єднання локальних, мозаїчних територій та об'єктів природно-заповідного фонду, підвищення захищеності геосистем та їх компонентів від можливих природних та антропогенно-техногенних уражень, оптимального використання природно-ресурсного потенціалу.

Перші каталоги природоохоронних об'єктів області були опубліковані у 1977 і 1987 роках головою секції заповідної справи обласної ради Українського товариства охорони природи Й. Я. Романюком [6], карта «Охорона природи» була вміщена в «Атласі Волинської області» (відп. ред. Ф. В. Зузук), виданому у 1991 р. [1], у 1999 р. з друку вийшов «Природно-заповідний фонд Волинської області» під редакцією М. Хими́на, В. Тутейко, О. Грицай та ін. [5]. Нині активна робота в рамках реалізації проекту «Волинь заповідна» у співпраці з Управлінням екології та природних ресурсів Волинської ОДА проводиться співробітниками кафедри фізичної географії Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. У 2017–2018 рр. укладено та підготовлено до друку кілька картографічних видань, розрахованих на науковців, спеціалістів у галузі охорони природи, краєзнавства, туризму, рекреації, вчителів, студентів, учнів загальноосвітніх шкіл: у 2017 р. карту М 1 : 400 000 «Природоохоронні території Волинської області», буклет «Заповідна природа Волині» (укладачі В. О. Фесюк, З. К. Карпюк) [2; 7], у 2018 р. – альбом – каталог «Природно-заповідний фонд Волинської області» (автори-укладачі З. К. Карпюк, В. О. Фесюк, О. В. Антипюк) [3]. Огляд територій і об'єктів природно-заповідного фонду Волинської області у розрізі адміністративних районів подано у

форматі альбому-каталогу, більша частина сторінок якого, крім картосхем, що відображають просторове розміщення ПЗФ, термінологічного словника, переліку видів рідкісних видів рослин і тварин області, композиційно спроектована як блоки із невеликих текстових фрагментів про природоохоронні об'єкти та їхніх зображень, щоб показати можливими засобами красу і цінність природи Волині.

Сучасним видом інформаційної діяльності є створення веб-сторінок, сайтів, з якими відвідувачі можуть працювати самостійно в різний зручний для себе час і в різних країнах. У 2017 р. створена інтерактивна карта природоохоронних об'єктів області, що містить великі об'єми детальної текстової та ілюстративної інформації про заповідні об'єкти Волині.

Висновок. Громадянська зрілість передбачає дбайливе ставлення до природи, що виявляється в особистій причетності і відповідальності за збереження і примноження природних багатств, вироблення вміння співіснувати з природою, усвідомленні особливостей і основних проблем довкілля. Вирішення багатьох сучасних проблем природокористування потребує вдосконалення системи забезпечення потреб суспільства в усіх видах географічної інформації, підвищення ефективності застосування геопросторових даних, геоінформаційних технологій, насамперед у справі інформаційно-освітнього виховання, бо надійне збереження та відновлення природних ресурсів можливе лише за участі широкої екологічно свідомої і відповідальної громадськості.

Список використаних джерел

1. Атлас Волинської області. – М. : Комітет геодезії і картографії СРСР, 1991. – 42 с.
2. Заповідна природа Волині : буклет / уклад. В. О. Фесюк, З. К. Карпюк. – Луцьк : ФОП Плахта О. П., 2017. – 19 с.
3. Карпюк З. К. Природно-заповідний фонд Волинської області : альбом –каталог / З. К. Карпюк, В. О. Фесюк, О. В. Антипюк. – К. : ТОВ «ОК–Поліграф», 2018. – 136 с.
4. Об'єкти та території Смарагдової мережі Волинської області / [В. О.Фесюк, І. А. Мороз, З. К. Карпюк, С. В. Полянський, В. О. Фесюк] // Природні ресурси регіону: проблеми використання, ревіталізації та охорони : Матеріали III Міжнар. наук семінару, присвяченого 30-річчю каф. раціонального використання природних ресурсів і охорони природи Львів. нац. ун-ту ім. Івана Франка (м. Львів, 5–7 жовтня 2018 р.). Львів : Видавн. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2018. – С. 338–342.

5. Природно-заповідний фонд Волинської області / Держ. упр. екобезпеки у Волин. обл., Волин. держ. лісгосп. об'єднання «Волиньліс» ; упоряд. : М. Химин, В. Тутейко, О. Грицай [та ін.]. – Луцьк : Ініціал, 1999. – 48 с. : іл., карти.

6. Природно-заповідний фонд Волинської області / укл. Й. Я. Романюк. – Луцьк : [б.в.], 1987. – 65 с.

7. Природоохоронні території Волинської області : карта. М 1 : 400 000 / уклад. В. О. Фесюк, З. К. Карпюк. – Луцьк : ФОП Плахта О. П., 2017.

Михайло МЕЛЬНІЙЧУК,

кандидат географічних наук, доцент;

Тарас БЕЗСМЕРТНЮК,

кандидат географічних наук;

Богдан АХМЕДОВ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

ПАРК-ПАМ'ЯТКА САДОВО-ПАРКОВОГО МИСТЕЦТВА «БАЙРАК»

ЯК ОБ'ЄКТ РЕКРЕАЦІЙНОГО ВИКОРИСТАННЯ

Рекреаційний потенціал природно-заповідного фонду (ПЗФ) Волинської області створює унікальні перспективи для розвитку в їх межах високоефективної рекреаційної діяльності, тому актуальним постає питання оцінювання можливостей використання природоохоронних територій та об'єктів різного рівня та статусу в туризмі. Важливе місце серед категорій ПЗФ у структурі рекреаційного природокористування належить паркам-пам'яткам садово-паркового мистецтва (ППСПМ) загальнодержавного значення, які згідно чинного законодавства [5], подібно національним природним та регіональним ландшафтним паркам, є природоохоронними рекреаційними установами.

Парками-пам'ятками садово-паркового мистецтва оголошуються найбільш визначні та цінні зразки паркового будівництва з метою їх охорони і використання в естетичних, виховних, наукових, природоохоронних та оздоровчих цілях. Оголошення ППСПМ провадиться з вилученням у встановленому порядку або без вилучення земельних ділянок, водних та інших природних об'єктів у їх власників або користувачів. На території ППСПМ можуть проводитися наукові дослідження, забороняється будь-яка діяльність, що не пов'язана з виконанням покладених на них

Наукове видання

**Природно-заповідний фонд Волинської області:
освітній аспект**

Матеріали

обласної науково-практичної конференції

(Луцьк, 10 жовтня 2019 року)

Упорядники: *Н. В. Григор'єв, Мацюк Л.М.*

Технічний редактор:

Верстка:

Формат 60x84. Ум. друк. Арк.

Тираж ___ пр.. Зам.

Видавець і виготовлювач КП ІАЦ «Волиньенергософт»